

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

2022-02-07

Remissvar: En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter

Miljödepartementet, M2021/02118

Svensk Plaståtervinning i Motala AB ansluter sig till de synpunkter som Svenskt Producentansvar AB lämnat i sitt remissvar. Därtill önskar Svensk Plaståtervinning lämna följande synpunkter.

Svensk Plaståtervinning välkomnar utredningens syfte att skapa en resurseffektiv återvinning av förpackningar genom ökad insamling och cirkulära materialflöden. En ökad insamling av plastförpackningar är en förutsättning för att nå de nationella återvinningsmålen. Samtidigt är materialåtervinning i sig inte en garanti för resurseffektivitet och minskad klimatpåverkan. De åtgärder som utredningen föreslår för att säkerställa en cirkulär återvinning av plastförpackningar är, enligt vår mening, otillräckliga.

När vi i detta remissvar använder uttrycket ”återvinning” avser vi alltid det som även benämns som ”materialåtervinning”.

Sverige kan bara nå sina klimatmål genom cirkulär återvinning

Om Sverige ska nå sina klimatmål måste vi ersätta fossilt med förnybart. Men det kommer tyvärr inte att räcka. Enligt till exempel Ellen Macarthur Foundation¹ krävs det även att vi ställer om till en cirkulär ekonomi. Bara då kan Sverige minska sina klimatutsläpp i tillräcklig omfattning.

Visionen i den av regeringen beslutade svenska nationella strategin för omställning till en cirkulär ekonomi är ett effektivt nyttjande av resurser i ett cirkulärt system, där de recirkulerade materialen ersätter jungfruliga material². I regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi lyfts effektiv sortering av avfall fram som en förutsättning för att kunna nyttja avfallsresurser genom materialåtervinning, där ”Rena fraktioner skapar möjligheter för högre kvalitet på det material som ska återvinnas.”³

För att kunna sluta cirkulära materialflöden, där den återvunna plasten kan ingå som råvara i samma typ av plastprodukt igen, ställs höga krav på kvaliteten. Här är en effektiv sortering av plasten i

---

¹https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/Completing_The_Picture_How_The_Circular_Economy_Tackles_Climate_Change_V3_26_September.pdf

² Cirkulär ekonomi – strategi för omställningen i Sverige, publicerades i juli 2020

³ Handlingsplan för cirkulär ekonomi, publicerades i januari 2021

separata plasttyper en förutsättning för att kunna bibehålla kvaliteten på materialet och möjliggöra *cirkulär återvinning*.

Återvinning utan effektiv sortering, där olika plasttyper blandas med varandra, innebär en kvalitetsförsämring, så kallad *linjär återvinning*. Drivkraften är vanligtvis ekonomisk vinstmaximering. *Linjär återvinning* begränsar i sin tur antalet användningsområden för det återvunna materialet och utesluter även möjligheten att nyttja den återvunna råvaran i produktion av till exempel nya förpackningar av samma typ. I förlängningen innebär det ett fortsatt beroende av jungfrulig råvara, eftersom plasttyper som skulle kunna sorteras ut och återvinnas separat till nya förpackningar faller ur det primära materialkretsloppet. För att styra bort från fortsatt uttag av jungfrulig råvara och minska behovet av förbränning är det alltså avgörande att återvinna till så hög kvalitet som möjligt, vilket möjliggörs genom *cirkulär återvinning*.

Svensk Plaståtervinning vill därför framhålla följande:

- En förutsättning för att Sverige ska kunna nå sina klimatmål är att plasten blir en del av den cirkulära ekonomin och det är endast möjligt genom *cirkulär återvinning*.
- En *cirkulär återvinning*, såväl mekanisk som kemisk, är bara möjlig om plasttyperna effektivt sorteras och hålls åtskilda genom hela återvinningsprocessen.
- *Linjär återvinning*, där osorterade plastförpackningar som samlas in smälts ned till enklare lågkvalitativa produkter såsom till exempel järnvägsslipers⁴, kan generera samma klimatutsläpp som om dessa förpackningar hade skickats på förbränning direkt. Det beror på att de förpackningar den är gjord av måste ersättas av nya förpackningar av jungfrulig plast och att slipern, som saknar insamlingsystem, kommer eldas upp redan efter en återvinningscykel.
- Svensk Plaståtervinning planerar att bygga världens mest avancerade plaståtervinningsanläggning, Site Zero. Den skapar förutsättningar för att *cirkulärt återvinna* alla plastförpackningar från svenska hushåll -utan negativ klimatpåverkan. Med en omodern svensk lagstiftning, som likställer linjär och cirkulär återvinning, riskerar dock beslutet om projekt Site Zero att omprövas.

Svensk Plaståtervinning har lyckats visa utredarna att vi, i egenskap av en producentägd och *icke-vinstutdelande* producentansvarsorganisation på den svenska marknaden, drivs av att maximera våra kunders *cirkulära återvinning* genom investeringar i ny och innovativ teknik vilket leder till stora klimatvinster.

Samtidigt har vi kunnat visa hur en vinstdrivande producentansvarsorganisation verksam på den svenska marknaden främst skulle kunna drivas av vinstmaximering, vilket resulterar i linjär återvinning som riskerar att skapa lika stora klimatutsläpp som direktförbränning.

Svensk Plaståtervinning välkomnar därför utredarens slutsats att:

”Det är vidare svårt att förena konkurrerande vinstdrivande producentansvarsorganisationer med incitament för att nå höga materialåtervinningsmål och en hög kvalitet i materialåtervinningen. Tvärtom riskerar en vinstdrivande konkurrens att driva på producentansvarsorganisationerna att tävla med successivt sänkta avgifter där det lönar sig att gå så långt ned i avfallshierarkin som reglerna ger utrymme för. Det är angeläget att systemets prestanda och trovärdighet inte kan äventyras av skadliga incitament i återvinningsledet.”

---

⁴ Om alla plastförpackningar som kan återvinnas mekaniskt eller kemiskt först har sorterats ut så kan tillverkning av en kompositsliper bestående av den återstående plasten vara en resurseffektiv lösning.

Svensk Plaståtervinning föreslår därför följande:

1. Vi välkomnar att utredningen föreslår att *"En producentansvarsorganisation ska inte få dela ut vinst"*. Syftet är att motverka den *linjära återvinningen* som av ekonomiska skäl kan tillämpas av vinstdrivande aktörer och skapar osund konkurrens. Svensk Plaståtervinning tror dock att en sådan bestämmelse är lätt att kringgå varför kompletterande bestämmelser är nödvändiga. Vi hänvisar därför till Svenskt Producentansvars remissvar.
2. *Linjär återvinning* tillämpas av aktörer på den svenska marknaden idag med syftet att vinstmaximera vilket är mycket olyckligt och leder till osund konkurrens. Vi föreslår därför att bestämmelsen *"En producentansvarsorganisation ska inte få dela ut vinst"* införs snarast, lämpligen den 1 januari 2023, även om kompletterande bestämmelser är nödvändiga, se punkt 1.
3. Ett krav på sorterings effektivitet bör införas i förordningen för att säkerställa *cirkulär återvinning*. Svensk Plaståtervinning har till utredningen föreslagit ett krav på sorterings effektivitet som är en teknikneutral beräkningsmodell för att fastställa en producentansvarsorganisationens förmåga att *cirkulärt återvinna* de förpackningar som mottagits. Kravet på sorterings effektiviteten bör vara minst 60% och höjas över tid.
4. Vi föreslår att varje Producentansvarsorganisation årligen öppet ska redovisa cirkulär återvinningsgrad och klimatpåverkan per ton återvunnen plastråvara. Syftet med producentansvaret är att den producent som sätter en förpackning på marknaden ansvarar för att den samlas in och återvinns. Med en öppen redovisning blir det enklare för producenterna att värdera vad de får för förpackningsavgiften när de ska välja producentansvarsorganisation.
5. Vi föreslår vidare att respektive producentansvarsorganisation ansvarar för att sin del av de nationella återvinningsmålen nås och att om så inte är fallet ska en handlingsplan för att nå dit presenteras för Naturvårdsverket.
6. Vi föreslår även att tillsynsmyndigheten Naturvårdsverket årligen utövar tillsyn och genomför revisioner hos producentansvarsorganisationerna för att säkerställa spårbarhet och korrekt rapportering.

Hög kvalitet är en förutsättning för cirkulär återvinning

Kvaliteten på det inkommande materialet är avgörande för en kvalitativ och kostnadseffektiv cirkulär återvinningsprocess. Vidare är insamlingsgraden avgörande för att Sverige ska kunna nå återvinningsmålen. Svensk Plaståtervinning saknar tydliga krav i utredningen avseende såväl kvalitet som kvantitet vid en kommunal insamling. I Promemorian anges endast att förpackningstyperna ska "samlas in separat". En sådan vag definition öppnar upp för kommunala insamlingssystem som motverkar resurseffektiva cirkulära lösningar.

Ett exempel på insamlingssystem som idag finns på marknaden är optiska sorteringssystem där olika avfallsfraktioner samlas in i plastpåsar i olika färger. Denna lösning skulle kunna definieras som att förpackningstyperna "samlas in separat". Problemet är dock att detta system, vars syfte är att samla in bland annat plastförpackningar, i själva verket genererar mer plast på marknaden än vad som samlas in - på grund av systemets stora förbrukning av plastpåsar. Den stora majoriteten av dessa plastpåsar förbränns dessutom efter öppning och avskiljning av innehållet. Det är inte resurseffektivt. När plastpåsar försluts, innehållande plastförpackningar kontaminerade med matavfall, och sedan öppnas vid återvinningsprocessen, orsakar den kraftiga lukten arbetsmiljöproblem och efterfrågan på materialet är i det närmaste obefintligt av samma orsak. Detta är ett tydligt exempel på ett problem som producentansvarsorganisationen måste kunna påverka genom tydliga kvalitetskrav gentemot kommunerna.

Andra faktorer som påverkar återvinningsprocessen är till exempel fukt - materialet bör lagras under tak och transporteras i täckta fordon, och andelen föroreningar - det vill säga allt som inte är plastförpackningar. Återvinningsprocessen kan också påverkas av den andel plast som inte faller under producentansvaret, så kallad "kommunalplast".

Svensk Plaståtervinning föreslår därför följande:

1. Bestämmelsen 9.5.2 "*Kommunens ansvar ska upphöra när förpackningsavfallet överlämnats till en godkänd producentansvarsorganisation*" bör förtydligas så att det framgår att kommunen ska och har en skyldighet att överlämna materialet till en godkänd producentansvarsorganisation.
2. Nationella mål för insamlingsgrader bör fastställas årligen och varje kommun bör för Naturvårdsverket presentera handlingsplaner för hur de ska nå de nationella insamlingsmålen.
3. Tydliga kvalitetsspecifikationer bör definieras omfattande till exempel renhet, andel fukt och lukt. Hur och vem som utför kvalitetskontroll vid leveranspunkten bör också regleras.
4. Producentansvarsorganisationen ska ges rätt att reklamera det insamlade materialet vid bristande kvalitet.
5. Ersättningsmodellen för insamlingen bör baseras på det faktiska antalet ton plastförpackningar som kommunen samlar in. Producentansvarsorganisationen bör även kompenseras för den andel plast som inte omfattas av producentansvaret men som producentansvarsorganisationen tar emot och återvinner.
6. Kommunen ska förutom insamlingsgrad även rapportera klimatpåverkan från insamlingen till producentansvarsorganisationen då detta är ett krav för hållbarhetsrapporteringen.
7. Producentansvarsorganisationen ska ges möjlighet att först granska och godkänna den kommunikation kring insamling och återvinning av förpackningar som kommunerna avser rikta mot konsumenterna för att säkerställa att informationen är korrekt, enhetlig och tydlig.

Definitionen av återvinningsbarhet är bristfällig

I Promemorian finns i kapitel 1.3 *"förslag till förordning om ändring av förordningen (2022:000) om producentansvar för förpackningar"*. Svensk Plaståtervinning stödjer skärpningen av den nuvarande förordningen, där en viktprocent har specificerats för den förpackning som definieras som materialåtervinningsbar. Vi anser dock att den föreslagna viktprocentsatsen är för låg vilket beskrivs i Svensk Plaståtervinnings remissvar; *"Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning, Miljödepartementet, M2020/02035"*.

Svensk Plaståtervinning föreslår därför följande:

1. EU-kommissionen ska enligt den nya handlingsplanen för en cirkulär ekonomi se över Förpackningsdirektivet för att skärpa de tvingande grundläggande krav som förpackningar ska uppfylla för att få släppas ut på EU-marknaden. Vi önskar därför att den svenska regeringen engagerar sig i detta arbete i dialog med Svensk Plaståtervinning så att revideringen blir så bra som möjligt.

Avfallsförbränning är inte en återvinningsmetod

Promemorian kallar genomgående avfallsförbränning för *"energiåtervinning"*. Detta är felaktigt och missvisande men tyvärr fortfarande vanligt i Sverige. Det beror sannolikt på en felaktig översättning från engelskans *"Energy recovery"*, ej att förväxla med det engelska ordet för återvinning som är *"Recycling"*. Den mer korrekta benämningen för avfallsförbränning är *"energiutvinning"* där begreppet inte riskerar att blandas ihop med den i avfallshierarkin högre klassade avfallsbehandlingsmetoden *"materialåtervinning"*, eller i kortform, *"återvinning"*.

Ett av Promemorians huvudsyften är att öka insamlingen av förpackningar. Den största anledningen till att återvinningen av plastförpackningar från hushåll är låg är att konsumenterna inte källsorterar sina plastförpackningar. Det kan sannolikt bero på att det är svårt för konsumenterna att förstå varför de skall källsortera när båda behandlingsmetoderna benämns som återvinning: materialåtervinning och det felaktiga uttrycket energiåtervinning. Förpackningen upplevs bli återvunnen oavsett var den slängs, vilket får stora negativa konsekvenser.

Vidare är det mycket olyckligt att förpackningar som energiutvinns felaktigt betraktas som att de skulle kunna *"återvinnas"* i till exempel kapitel 1.3, 4 § i promemorian. En mer korrekt benämning vore till exempel *"behandlas"*.

Svensk Plaståtervinning föreslår därför följande:

1. Att utredaren genomgående i promemorian kallar avfallsförbränning för den korrekta benämningen *"energiutvinning"*, i enlighet med till exempel *Förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar*, och att förpackningar som energiutvinns aldrig betraktas som att de kan *"återvinnas"*.

Om Svensk Plaståtervinning i Motala AB

Svensk Plaståtervinning är ett icke-vinstutdelande företag som erbjuder ett rikstäckande system för insamling och återvinning av plastförpackningar i Sverige för verksamheter med producentansvar.

Svensk Plaståtervinning driver redan Europas effektivaste anläggning för sortering, och 2023 planeras första etappen av den nya anläggning Site Zero stå klar - världens största och modernaste anläggning för plaståtervinning. Med innovativ teknologi och fördubblad kapacitet skapar Site Zero förutsättningar att återvinna alla våra producentkunders plastförpackningar och möjliggör cirkulära plastflöden - utan negativ klimatpåverkan.

Företaget ägs av Plastbranschens Informationsråd, Dagligleverantörernas Förbund, Svensk Handel och Svensk Dagligvaruhandel. Tillsammans med de tre övriga materialbolagen (Metallkretsen, Returkartong och Svensk Glasåtervinning) äger Svensk Plaståtervinning FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB) samt Svenskt Producentansvar AB. Huvudkontoret och återvinningsanläggningen ligger i Motala och har 80 anställda.

Som ovan

Mattias Philipsson
VD, Svensk Plaståtervinning i Motala AB
Ledamot, Delegationen för cirkulär ekonomi